Lisa 7

KOV tasandil kaitstavad loodusobjektid (joonis 4).

Raudna külas Raudna kaitseala (KKO1) Raudna tehisjärv on suurepärane näide oskuslikult korrastatud karjäärialast. Kaitseala territoorium on rändepeatus-, pesitsus- ja toitumiskohaks II ja paljudele III kategooria kaitsealustele linnuliikidele (loendatud on ~26 liiki linde). Ala on veelindudele sobiv haudeala, kusjuures selle mahutavus on tunduvalt suurem looduslikust alast. Väikesel maa-alal paikneb või peatub suhteliselt palju liike, mistõttu on sellel suur tähtsus maakonna linnuliikide uurimise seisukohalt. Kaitsealused loomaliigid: hallpõsk-pütt (Podiceps griseigena), Kühmnokk-luik (Cygnus olor), väiketüll (Charadrius dubius), tutikas Philomachus pugnax, mustviires (Chlidonias niger), väikekajakas (Larus minutus), jõgitiir (Sterna hirundo), suurkoovitaja (Numenius arquata), kaldapääsuke (Riparia rpiaria), harilik kärnkonn (Bufo bufo), tiigikonn (Rana lessonae). Kaitsealused taimeliigid: Kahkjaspunane sõrmkäpp (Dactylorhiza incarnata), kuradi sõrmkäpp (Dactylorhiza maculata). Kaitseala linnustikku võib ohustada jahipidamine. Probleemiks võib osutuda linnujaht sügisese rände ajal. Veel võib linnustikku ohustada pesitsusperioodil ujuvvahenditega liikumine. Raudna kaitseala moodustati Pärsti Vallavolikogu 2. juuni 1994. a määrusega nr 32 «Looduskaitseala moodustamine» linnustiku kaitseks. Kaitseala pindala on 30,1 ha. Vabariigi Valitsuse 04.07.2019 määrusega nr 60 „Raudna looduskaitseala kaitse alt välja arvamine“ on riikliku looduskaitselise otstarbekuse puudumise tõttu Raudna looduskaitseala arvatud looduskaitse alt välja.

1 Vaade Raudna kaitsealale. Foto: Maa-amet

Pärsti külas Pärsti mõisa park (KKO2)

Pärsti mõisapark on rajatud 18. sajandi lõpus ning see laiendati 19. sajandi algupoolel suurejooneliseks järvedega pargiks. Suure 15,6 ha mõisapargi kujunduses on Viljandimaa parkidele omaselt maksimaalselt ära kasutatud looduslikke tingimusi, arvestatud reljeefi ja lähedalasuvate Veskijärve ja Kuuni järvega.

2 Vaade Pärsti mõisa härrasetemajale. Foto: Raivo Laidma

Veekogude kallastel kasvavast puistust on kujundatud looduspark. Oma kujunduselt on Pärsti park vabakujuline. Häärberi esine ala moodustab aasa, mis ümbritseb ringtee ja kus paiknevad puud rühmadena. Pärsti park on üks liigirikkamaid parke Viljandi ümbruses. Pärsti pargi puistu puhul on tegemist Eesti parkidele omaste puuliikidega. Peamisteks puuliikideks on harilik vaher (18,9%), harilik pärn (14%), harilik tamm (13,7%), harilik saar (8,1%) ja harilik jalakas (6%). Põlispuud on puistus märgatavad, kuid palju on ka isetekkelisi noori vahtraid. Võõrpuuliigid paiknevad põhiliselt häärberiesisel alal ja dendraariumis – näiteks ebatsuuga, hall nulg, amuuri korgipuude rühm, mandzuuria pähklipuu, hariliku saare leinavorm, hõbepappel, kollane kask, mägivahtra punaselehine vorm, kuradipuu ja hiigel-elupuu. Pargist on leitud II kategooria kaitsealuseid liike - põhja-nahkhiir (Eptesicus nilssoni) ja veelendlane (Myotis daubentoni). Pärsti pargis on vanu õõnsustega puid, mis on elupaigaks erinevatele lindudele. Pargis pesitsevad rohevint, metsvint, musträstas, hallrästas, laulurästas, sinikael-part, puukoristaja, rasvatihane, must-kärbsenäpp, kuldnokk, leevike, aed-põõsalind, põldvarblane, linavästrik jt. Limustest on pargis võsa-vööttigu ja kiritigu. Pärsti park on endine kaitsealune park, mis võeti kaitse alla 29.03.1958 Viljandi Rajooni TSN TK otsusega nr „Looduskaitse organiseerimisest Viljandi linnas ja rajoonis“ maastikukaitsealana, mille kaitse-eesmärk on

ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega. Vabariigi Valitsuse 4. oktoobri 2018. a määrusega nr 95 "Viljandi maakonna parkide ja puistute kaitse alt väljaarvamine" on Pärsti mõisa park riikliku kaitse alt välja arvatud. Pärsti mõisa park on kultuuriministri 15.12.1997 määrusega nr 79 tunnistatud kultuurimälestiseks.

Tusti külas Tusti metsapark (KKO3) Tusti metsapark on rajatud väikese, kuid maalilise mõisapargina. Park on rajatud koos hoonetega 19. sajandi II poole algul, hiljem on parki täiendatud. Keskmise suurusega 4.4 ha park paikneb Tänassilma jõe ürgoru kaldanõlvakul ning orgu suubuva oja sälkorus ja sellele ojale paisutatud järve kallastel. Park on Viljandimaale tüüpiline regulaarsete elementidega ja mitmeosaline. Esiväljak on väike, ümbritsetud poolkaare kujuliselt pärnadega. Tagaväljak on olnud avar, avatud vaatega maalilisse jõeorgu. Pargi põhiosa on vabakujuline küllaltki suletud puistu, mis jätkub parkmetsana piki paisjärve. Pargi lääneosas on säilinud osa pöetud pärnade alleest.

3 Vaade Tusti metsapargile. Foto: Maa-amet

Park on keskmise liigirikkusega, peapuuliik on harilik saar ja pärn. Peahoone läheduses on mõned stiilsed okaspuude rühmad: kuusk ja lehis, kontrastiks kased ja pärnad. Pargiruum on vähenenud nõukogude ajal pargi äärealadele ehitatud hoonete tõttu. Säilinud on esiväljaku puudegrupid ning oru veerudel olev metsapark, mille peapuuliik on saar. Suurema osa puistust moodustab saare ja jalaka järelkasv. Osa põlispuudest on tormide tõttu väljalangenud. Lihtsal

pargiväljakul on aktsendiks jäme pappel (ümbermõõt 364 cm; Populus sp) ning oru põhjas kasvab märkimisväärne künnapuu (ümbermõõt 486 cm; Ulmus laevis). Teadaolevatel andmetel ei ela pargi territooriumil olulisi kaitsealuseid liike. Tusti metsapark (endise nimega Tusti kooli park) võeti kaitse alla 29.03.1958 Viljandi Rajooni TSN TK otsusega nr „Looduskaitse organiseerimisest Viljandi linnas ja rajoonis“ maastikukaitsealana. Vabariigi Valitsuse 4. oktoobri 2018. a määrusega nr 95 "Viljandi maakonna parkide ja puistute kaitse alt väljaarvamine" on Tusti metsapark loodusobjektide hävimise või nende looduskaitseväärtuse kadumise tõttu riikliku kaitse alt väljaarvatud. Tusti mõisa park on kultuuriministri 15.12.1997 määrusega nr 79 tunnistatud kultuurimälestiseks.

Vana-Võidu külas Juudi kalmistu (KKO4) Kalmistu on asutanud kohalik juudi kogukond u 1880. aastatel. Tegemist on ainsa Viljandi maakonnas asuva juudikalmistuga. 1938. aastal suurendati kalmistut kalmistu läänekülje, viidi läbi pühitsemine. Uuele kalmistuosale ei maetud enne sõda kedagi. Saksa okupatsiooniajal, 1941. aastal, kalmistut rüüstati. Hauakivid lükati kalmistu tagumisse nurka kokku. 1946. aastaks suutis kogudus kalmistu enam-vähem korda seada, ehkki kõiki hauakive ei osatud-teatud endistesse asupaikadesse tagasi paigutada. Hiljem on vanu kalmutähiseid aeg-ajalt parandatud. 1960. aastal maeti kalmistule ainus eestlane, juuditariga abiellunud Karl Peterson. 1941. aastal fašistlike okupantide poolt mõrvatud Viljandi Juudi koguduse 29 liikme mälestuseks on paigaldatud kalmistule mälestuskivi (kivi paigaldamise aeg ei ole teada). Kalmistu ise on korras ja puhas. Hauatähised on terved ja ilusad. Kalmistul on hauakaste, päitsiseinu ja paar sepisaeda,. Enamuse tähistest moodustavad hauasambad, aga on ka hauakive. Tekstid on enamasti dubleeritud eesti keelde, kuid leidub ka mitmeid heebreakeelsete kirjadega sambaid. Peale Taaveti tähe motiivi on sammastel kasutatud menora kujutist. Kalmistu tagumises pooles on ühishaud 1941.a. hukkunute nimedega.

Tammepuu (KK5) Vardja külas Sooba-Tõnise katastriüksusel 89801:001:0300, ligikaudne asukoht koordinaatidel 593834; 6466190. (Looduskaitse Nõukogu 28.03.1938 otsuse nr 409 alusel on tamm olnud kaitse all aastatel 1938 – 1940) Kaitse alla võtmise hetkel oli tamme ümbermõõt 1,94 m, kõrgus 14 m ja võra laius 7 m. Otsuse järgi oli kõikide kaitse alla võetud puude mahavõtmine, koorimine, okste murdmine ja igasugune vigastamine ja kahjustamine keelatud.